

Plan van aanpak rechtmatigheidsverantwoording 2023 GGD Drenthe en VRD

1. Wat gaat er veranderen?

Tot en met 2022 geven externe accountants een controleverklaring met een oordeel inzake getrouwheid en rechtmatigheid bij de jaarrekening af. Door een wetwijziging wordt vanaf boekjaar 2023 het dagelijks bestuur (DB) verantwoordelijk voor het afgeven van de rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening. Daarmee valt de rechtmatigheidsverantwoording onder het getrouwheidsoordeel van de accountant. De accountant kijkt dus nog wel of de rechtmatigheidsverantwoording 'juist' is.

1.1 Wijzigingswet met betrekking tot rechtmatigheid

Voor de opzet en inhoud van de begroting en jaarrekening gelden wettelijke eisen die zijn vastgelegd in het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV). De commissie BBV geeft die richtlijnen aan gemeenten en andere decentrale overheden (waaronder de GGD en de VRD) over de uitvoering en toepassing van het BBV.

Het wetsvoorstel 'Versterking decentrale rekenkamers' is op 31 mei 2022 aangenomen door de Tweede Kamer. De invoering van de rechtmatigheidsverantwoording is ook een onderdeel van dit wetsvoorstel. De behandeling van de Eerste Kamer is naar verwachting nog in 2022. Voor de rechtmatigheidsverantwoording gaat het om invoering met ingang van het verslagjaar 2023. De jaarrekening voor het verslagjaar 2023 wordt in het kalenderjaar 2024 vastgesteld.

De redenen voor deze wijziging zijn:

- Een expliciete rechtmatigheidsverantwoording onderstreept de aanspreekbaarheid van het DB.
- Het kan een kwaliteit verhogend effect op de financiële bedrijfsvoering hebben.
- De voorgestelde methodiek sluit bovendien aan bij een bredere maatschappelijke trend, waarbij het bestuur verantwoording aflegt over de rechtmatigheid. De verantwoordelijkheid voor de financiële huishouding en het rechtmatig handelen wordt hiermee explicieter bij het DB belegd.

Naast de wetwijziging zal er nog onderliggende regelgeving moeten worden aangepast. De VNG verwacht in de zomer 2022 de geactualiseerde modelverordeningen 212, 213 en 213a (de financiële verordening) te publiceren via de SDU, waar alle modelverordeningen staan. Op het moment dat de wetwijziging is afgehandeld publiceert de SDU de verordening met de rechtmatigheidsverantwoording.

1.2 Rechtmatigheidsverantwoording

Alhoewel het DB een explicietere verantwoordelijkheid krijgt, zal niet 'alles' anders worden. De werkzaamheden om vast te stellen of rechtmatig is gehandeld, zullen niet wezenlijk anders worden dan ze nu zijn. Het normenkader (met relevante wet- en regelgeving) wordt jaarlijks in december vastgelegd en daarnaast wordt jaarlijks een intern controleplan opgesteld. Op basis daarvan worden interne controles uitgevoerd. De resultaten van deze controles vormen een belangrijke input voor de beoordeling door de accountant. Daar komt bij dat er Plan van aanpak rechtmatigheidsverantwoording grote 'overlap' bestaat tussen aspecten van rechtmatigheid en getrouwheid. Mede hierom zal de accountantscontrole ook niet fundamenteel veranderen.

2. Rollen rechtmatigheidsverantwoording

2.1 Algemeen bestuur

De invoering van de rechtmatigheidsverantwoording is mede bedoeld om het gesprek te ondersteunen tussen het algemeen bestuur (AB) en het DB, over de (financiële) rechtmatigheid. Met als doel om de kaderstellende en controlerende rol van het AB op dit vlak te versterken.

Hierbij is van belang dat het AB:

- de verantwoordingsgrens vaststelt (tussen de 0% en 3%);
- aangeeft aan het DB, wat over de rechtmatigheid in de bedrijfsvoeringsparagraaf van de jaarrekening opgenomen moet worden.

2.2 Dagelijks bestuur

De verantwoordelijkheid voor de rechtmatigheid ligt bij het DB. Het DB richt daarvoor de administratie en interne beheersing zodanig in, dat het verantwoording kan afleggen. Het DB is verantwoordelijk voor het vermijden van rechtmatigheidsfouten en het optimaliseren van de bedrijfsprocessen om dit te voorkomen. Het afleggen van verantwoordelijkheid door het DB ondersteunt de verantwoordelijkheidsverdeling tussen AB en DB.

Hierbij is het volgende van belang:

- Het DB neemt de rechtmatigheidsverantwoording op in de jaarrekening waarin wordt aangegeven of rechtmatig is gehandeld.
- Daarnaast kan een toelichting worden opgenomen in de bedrijfsvoeringsparagraaf van het jaarverslag over de kwaliteit van de interne beheersing en de leer- en verbeterpunten.

2.3 Accountant

De accountant stelt de getrouwheid van de jaarrekening vast, inclusief de Rechtmatigheids-verantwoording – straks een onderdeel van de jaarrekening. In de controleverklaring wordt straks geen afzonderlijk oordeel meer gegeven over het aspect van de rechtmatigheid. Het DB zal immers de rechtmatigheidsverantwoording opnemen in de jaarrekening. De accountant zal uitsluitend toetsen of de jaarrekening getrouw is, maar toetst daarbij dus ook of de rechtmatigheidsverantwoording dat is. Hierbij wordt beoordeeld of de rechtmatigheids-verantwoording:

- Juist, toereikend en volledig is;
- Geschikt is voor het doel waarvoor deze wordt verstrekt;
- Geen ander beeld oproept en overeenkomt met de feiten.

Dit maakt dat afstemming en overleg met de accountant over de wijze waarop de rechtmatigheids-verantwoording wordt vorm geven noodzakelijk is. Op deze manier wordt voorkomen dat de accountant alsnog zelf (delen van) het Plan van aanpak rechtmatigheids-verantwoording over doet omdat deze van mening is onvoldoende te kunnen steunen op de bevindingen.

2.4 Medewerkers interne controle

De interne controles worden met name uitgevoerd door een aantal medewerkers van Financiën. Werkzaamheden die hiervoor in beeld komen zijn gegevensgerichte controlewerkzaamheden zoals steekproeven en detailcontroles en cijferanalyses. Door gedurende het jaar interne controles uit te voeren, kunnen snel maatregelen worden genomen bij constatering, waardoor herstelacties worden geminimaliseerd en verdere fouten worden voorkomen. De interne controle vormt hiermee het sluitstuk voor de rechtmatigheidsverantwoording.

3. Verantwoordingsgrens in het kader van de rechtmatigheidsverantwoording GGD Drenthe en VRD.

Niet alle transacties kunnen worden gecontroleerd in het kader van de rechtmatigheidsverantwoording. Dat zou te kostbaar en te tijdrovend zijn. Andere overweging van het AB is dat het wil sturen op hoofdlijnen en daarom niet elke afwijking relevant zal vinden. Alleen over afwijkingen boven een bepaalde grens wil het AB geïnformeerd worden. Het AB bepaalt de grens waarboven het DB afwijkingen moet opnemen in de rechtmatigheidsverantwoording, de verantwoordingsgrens.

De verantwoordingsgrens is een door het AB vastgesteld bedrag, waarboven het DB de afwijkingen (fouten en onduidelijkheden) moet opnemen in de rechtmatigheidsverantwoording. De verantwoordingsgrens valt binnen de bandbreedte van 0% tot 3% van de totale lasten van de GGD of VRD, inclusief dotaties aan de reserves.

Aangezien het jaar 2024 het eerste jaar is dat voor de jaarrekening 2023 de rechtmatigheidsverantwoording verstrekt dient te worden, kiest het AB ervoor om de grens van 3% te hanteren. Deze verantwoordingsgrens geldt voor fouten en onzekerheden afzonderlijk. Dat betekent dat rechtmatigheidsfouten pas in de rechtmatigheidsverantwoording worden opgenomen en toegelicht wanneer zij boven het door het AB vastgestelde percentage komen. Wanneer het voor het DB niet duidelijk is of financieel rechtmatig is gehandeld, worden deze eveneens pas in de rechtmatigheidsverantwoording opgenomen en toegelicht indien zij boven het door het AB vastgestelde percentage komen.

Besluit:

De verantwoordingsgrens te bepalen op 3% van de totale lasten(inclusief dotaties aan de reserves).